

'Het 'glazen plafond' of een 'mannenbolwerk'? Daar laten deze vier powerhouses zich niet door tegenhouden. Integendeel: Wanda, Leonne, Francine en Hanke hebben allen een glanzende carrière opgebouwd. Het kan dus gewoon: door het glazen plafond heen breken. Ik neem mijn petje voor jullie af. Weliswaar heb ik geen petje, maar toch. Hulde!'

De kracht van POWER VROUWEN

Nooit opgeven

Powervrouwen longarts Wanda de Kanter, sportanalist Leonne Stentler, architect Francine Houben en voormalig minister Hanke Bruins Slot volgen alle vier hun innerlijke missie. Opgeven? **NEVER!**

INTERVIEWS: INGRID SPELT | BEELD: MARK UYL

Wanda'

“Tot mijn 12de heb ik in het buitenland gewoond, voor het werk van mijn vader bij Shell. In Sudan zag ik heel goed de verschillen tussen rijk en arm. Later op kostschool in Den Haag, het voormalige Burgerweeshuis waar ook nog wezen woonden, kwam ik dit opnieuw tegen. Al jong leerde ik dat de zwakkeren in de samenleving de klappen opvangen. En juist zij lopen meer risico op gedragsziekten zoals obesitas, longkanker en hart- en vaatziekten, door ongezond eten, roken of overmatig alcoholgebruik. ‘Dat doen ze toch zelf,’ hoor je vaak in de samenleving. Maar je kunt niet zomaar de schuld bij hen neerleggen. Mensen zitten in een vicieuze cirkel. De tabaksindustrie richt zich met

hun reclames op de zwakkeren in de samenleving en op minderheidsgroepen. Te beginnen met kinderen. Als longarts kon ik dat niet meer aanzien. Ik weet hoe moeilijk het is om te stoppen met roken; het is woest verslavend. Mijn leven lang wilde ik arts worden, maar ik rookte wél vanaf mijn twaalfde. Heel lang was ik niet van plan om te stoppen. Ik dacht dat ik aan kanker dood zou gaan: waarom zou ik oud moeten worden? Een onzinargument, natuurlijk. Je wilt hélemaal niet doodgaan aan kanker. Ik was een stiekeme roker, tot mijn destijds tienerdochter mij 's nachts betrapte. “Wil je mijn moeder wel zijn?” vroeg ze. En vervolgde: “Als je longkanker krijgt, ga je dood.” Haar reactie was zó confronterend. Ik heb haar bezworen om nooit meer te roken. Intrinsieke motivatie doet veel. Jarenlang voerde ik met collega en vriendin Pauline Dekker in mijn vrije tijd strijd tegen de tabaksindustrie. Op wereldwijde congressen voor longartsen merkte ik dat niemand het over roken had. Het was een non-issue. Terwijl de tabaksindustrie verantwoordelijk is voor jaarlijks acht miljoen doden wereldwijd. Rechtszaken tegen de tabaksindustrie is het enige middel dat kán helpen. Zelfs als je ze niet wint. In

Longarts Wanda de Kanter (1959) zag als kind al het onrecht in de wereld. Nu strijdt ze tegen de tabaksindustrie. “Ik kan pas dood als er geen nicotineproduct meer aan nieuwe generaties verkocht mag worden.”

discussie gaan met de tabaksindustrie heeft geen zin. De industrie netwerkt zelfs illegaal met de overheid, bleek uit WOB-stukken. Via een rechtszaak hebben wij voor elkaar gekregen dat de overheid niet meer beleid afstemt met de tabaksindustrie. En in onze wereldwijde eerste veelbesproken strafzaak (met advocaat Bénédicte Ficq – red.) ooit tegen de tabaksindustrie, oordeelde de rechter dat roken extreem ziekmakend, dodelijk en verslavend is. Er wordt ook gesjoemeld, maar de overheid keurt de rookwaren goed. Je moet de overheid dus voor de rechter dagen. Dat is bijna onmogelijk. Wel zie ik een kentering in de westerse wereld. We gaan niet meer pappen en nathouden, maar voor het

eindspel. Nieuwe generaties gaan beschermd worden. Het is tien over twaalf en het volgende product komt er alweer aan: vapes met games. Alles om kinderen meer te laten vaperen. Ik kan daar zó kwaad over worden. De tabaksindustrie doet alles wat God verboden heeft. Het is een legale maffiaclub. In 2022 ben ik gestopt als praktiserend longarts, zodat ik me fulltime kan richten op mijn missie. Via een burgerinitiatief ga ik voor een nicotinevrije generatie. Aan kinderen die in 2030, uiterlijk 2040, achttien worden, mag nooit meer een nicotineproduct verkocht worden. Dat initiatief, mede ondertekend door de artsenorganisatie KNMG, is ontvankelijk verklaard. Er moet wél een wet komen, dan pas kun je handhaven. De moed verlies ik nooit. ‘*You have to love what you do,*’ zei Steve Jobs bij tegenslagen. Ik kom net terug van een klein weekje op de ecocamping in Frankrijk, om mijn kleinkinderen te zien. Op de terugreis heb ik honderden mails van medestanders beantwoord in de trein. Dan schiet de ene na de andere rechtszaak door mijn hoofd. Uiteindelijk gaan we winnen. Ik kan pas dood als in de wet staat dat er geen nicotineproduct meer aan nieuwe generaties verkocht mag worden.” ▶

‘Ik kan zó kwaad worden over die tabaksindustrie’

Leonne'

“Heel lang heb ik het gevoel gehad dat ik me moest bewijzen als voetbalster. Nu ik als voetbalanalist werk, kan het nog weleens de kop opsteken. Stom, want ik weet dat ik een voetbalwedstrijd goed kan analyseren. Met die bewijsdrang had ik lange tijd een haat-liefdeverhouding. Als tiener wilde ik soms met voetbal stoppen. Ik werd een elftal

lager gezet, omdat mijn trainer maar één plek had voor een meisje in zijn team. Daardoor kwam ik in een elftal van puberende jongens terecht, die elke week wilden knokken. Gezellig in de kleedkamer zitten was er niet meer bij. Opeens veranderden de verhoudingen onderling.

Tegelijkertijd voelde ik een enorme innerlijke drive om door te gaan. Ik heb altijd een sterke drang gehad om mijn eigen weg te volgen. Net als mijn oudere broer wilde ik op voetbal. Meidenvoetbal was er niet, dus speelde ik tot mijn 19de in een jongensteam. Mijn ouders moesten moeite doen om mij als meisje op een club te krijgen. Trainers en ouders zaten er niet op te wachten. Ik begreep niet waarom ik anders was. Met steun van mijn ouders leerde ik om voor mezelf op te komen en mijn droom na te jagen. Maar pas bij Jong Oranje durfde ik werkelijk op mezelf te vertrouwen. Dat ik voor Jong Oranje geselecteerd was, gaf zo'n enorme boost. Ik wist wel dat ik het kon, maar tot die tijd durfde ik er niet echt in te geloven. Mijn talent werd eindelijk erkend en beloond. Ik heb mooie wedstrijden voor ADO Den Haag, Ajax en het Nederlands elftal gespeeld, tot ik een blessure kreeg. Ik zat in de bloei van mijn carrière. Door alle complicaties moest ik zes maanden met mijn been omhoog. Dat was een mentale uitdaging. Toch ging ik voor mijn comeback; het willen presteren krijg je er niet zomaar uit. Mijn generatie voetbalsters heeft

Sportanalist Leonne Stentler (1986) leerde op jonge leeftijd als voetbalster voor zichzelf op te komen in een typische mannenwereld. Ze volgt haar hart en zet nog steeds het vrouwenvoetbal op de kaart.

ook zóveel moeten overwinnen. Maar ik kreeg de deksel op mijn neus: mijn trainer zag het niet meer zitten. Héél pijnlijk. Ik was fitter dan ooit en had zó hard gewerkt. De hele weg van Ajax naar huis heb ik op de fiets gehuild. Ik hoopte zó op een tweede kans. Opeens was het leven dat ik als topsporter kende weg en viel ik in een gat. Er is een leven na de sport, leerde ik door

trainingen. Een jaar na mijn blessure voelde ik héél sterk dat het mijn missie was om het vrouwenvoetbal meer onder de aandacht te brengen. Een missionarisachtig gevoel. Vrouwenvoetbal is zo tof! Ik wilde een stap zetten. Je moet in beweging blijven, want dan kom je vanzelf op het juiste pad. In het YouTube-

programma *VV Kicks* kreeg ik die kans. Ik werd vlak voor het EK vrouwenvoetbal 2017, dat Nederland won, sidekick van Fresia Cousiño Arias. Mijn hart ging sneller kloppen; samen werkten we aan onze missie. Nu zit ik op het juiste pad, wist ik direct. Ik vond een nieuwe identiteit. Het is sowieso belangrijk dat er meer meiden in een topsportcultuur terecht komen, met veel meer vrouwelijke trainers en scheidsrechters. Nog steeds bepalen vooral mannen of er geld naar het vrouwenvoetbal gaat. Op zich niet gek, een cultuur moet je doorbreken. Maar dat kan mij niet snel genoeg. Door mijn werk als voetbalanalist ben ik nog steeds een beetje die voetbalster. Mijn eerste keer aan tafel bij *NOS Sport* was ik flink zenuwachtig, maar het voelde als een enorm compliment. Ik greep die kans met beide handen aan. Op social media krijg ik weleens negatieve reacties als ik het mannenvoetbal becommentarieer. Maar dat zijn vast mannen die het sowieso ingewikkeld vinden als vrouwen een mening hebben. Moet ik daar wakker van liggen?” ▶

‘Het willen presteren krijg je er niet zomaar uit’

Francine'

“Als kind was ik al bezig met het observeren van de lokale samenleving en de omgeving. Mijn vader werkte voor de Staatsmijnen, en later voor Gasunie. Voor zijn werk verhuisden we van Heerlen naar Den Haag en Groningen. Ik leerde me snel aanpassen aan een nieuwe omgeving, en zag de verschillen. Net als mijn broer wilde ik bouwkunde studeren aan

de TU Delft. Dat was niet heel gewoon in die tijd. Tien procent van de studenten bouwkunde was vrouw en daarvan zat vier procent op de TU Delft. Ik voelde me direct als een vis in het water. Mijn interesse in techniek, schoonheid in combinatie met maatschappelijke betrokkenheid zit in mijn karakter. Ik wil naast fantastische opdrachten als de New York

Public Library of de verbouwing van de Nederlandsche Bank ook een verschil maken in de samenleving. Dat heb ik van huis uit meegekregen. Mijn moeder vond als dochter van de dorpsarts dat je voor iedereen moest zorgen. Door een uitzending bij *Jinek*, waar ik vertelde over de documentaire die Ivo Niehe over mij heeft gemaakt, raakten mijn ideeën voor Rotterdam-Zuid in een stroomversnelling. Oud-minister Eric Wiebes en voormalig voorzitter Klimaatberaad Ed Nijpels zaten aan tafel, in verband met het bereikte Klimaatakkoord. Eva vroeg mij wat ik nog wilde doen, omdat ik al zoveel bereikt had in mijn leven. Ik hoefde er geen seconde over na te denken: een duurzaam toekomstplan voor Rotterdam-Zuid maken. Ik woon in Rotterdam en een deel van het jaar in New York, en voel me betrokken bij de stad. ‘B&W van Rotterdam, ga eens koffie drinken met Francine,’ riep Eva op de camera. En zo geschiedde. De maanden erna schetste ik een toekomstperspectief. Later, in coronatijd, ontstond er spontaan een manifestgroep met onder meer onderwijsinstellingen, woningcorporaties en ziekenhuizen. Samen schreven we een manifest. En nog steeds zetten we ons in voor dit stadsdeel. Mijn betrokkenheid bij Heerlen-Noord staat nog in de

Architect Francine Houben (1955) realiseert prestigieuze internationale projecten. Maar ze vergeet nooit waar ze vandaan komt. Daarom zet ze zich in voor de leefbaarheid in de achterstandswijken van Heerlen-Noord en Rotterdam-Zuid.

kinderschoenen. Het onderwijs is daar grotendeels uit het centrum weggetrokken, vanwege grote drugsproblematiek en -criminaliteit. Dat moet anders. Een beter perspectief begint bij goed vervolgonderwijs en zicht op banen. Zowel in Rotterdam-Zuid als in Heerlen-Noord is het hbo- en universitair onderwijs nauwelijks vertegenwoordigd. Er zijn maar vijf metro-

stations op Rotterdam-Zuid en 35 op Noord. In Rotterdam-Zuid is geen goed contact met het bedrijfsleven in de haven, terwijl dat staat te springen om mensen. Dan klopt er iets niet. Ik vind het ook vervelend als er slecht over een deel van de samenleving wordt gedacht. Hoe voelen die 200.000 mensen in Rotterdam-Zuid zich als er altijd negatief over ze

wordt gesproken? Heerlen-Noord kent een nog veel extremere geschiedenis, omdat daar de mijnen zaten. De stad is na de sluiting in een zeer diep dal beland. Het was de enige economie, en de stad moet zich daar nog steeds aan ontworstelen. Beide stadsdelen behoren tot de grootste probleemgebieden van Nederland, met veel armoede en werkloosheid. Tegelijkertijd zijn er personeelstekorten. Je hebt in beide gebieden te maken met mobiliteitsarmoede, mensen komen hun wijk niet uit. Onderwijs moet je dus naar de wijk halen. De jeugd wil perspectief hebben. Als je niet uitkijkt, blijf je in generationele armoede hangen. Het raakt mij als mensen hun energierekening niet kunnen betalen en moeten kiezen of ze een maaltijd op tafel zetten of het huis verwarmen. Op een vernieuwende en verbeeldende manier probeer ik economische en sociale impulsen te geven. Het ministerie van VROM werd in 2010 opgeheven. Tot die tijd was Nederland visionair en een voorbeeld in ruimtelijke ordening en stedenbouw in de wereld. Nu wordt er vanuit postzegelplannetjes gedacht. Veel kennis is weggevallen. Dat is waarom ik mijn passie, kennis, ervaring en wijsheid wil blijven inzetten. Uiteraard samen met de jonge generatie!” ▶

‘Maatschappelijk wil ik het verschil maken’

Hanke'

“Als tiener wilde ik militair worden. Het leek me fysiek en mentaal uitdagend en je levert een bijdrage aan de veiligheid van andere mensen. Maar een studie rechten en bestuurskunde leek me ook interessant. ‘Ga nu eerst maar studeren,’ reageerde mijn omgeving. Erna werkte ik een aantal jaar als beleidsmedewerker bij het ministerie van Binnenlandse zaken. Toch liet die meisjesdroom me niet los en ik meldde me aan bij de Koninklijke Militaire Academie. Bewust koos ik voor het onderdeel artillerie; werken bij bijvoorbeeld de juridische dienst kan je ook elders doen. Door deze carrièrewisseling leverde ik zestig procent van mijn salaris in. Maar ik voelde dat hier mijn hart lag.

Doorzetten en buiten de gebaande paden denken, heb ik ook wel geleerd van de zus van mijn vader. Zij had een lichamelijke beperking en was een groot voorbeeld. Ze keek altijd naar wat wél mogelijk was. Zo probeer ik ook in het leven te staan. Na mijn opleiding ging ik aan de slag als pelotonscommandant pantserhouwitser. Ik was de tweede vrouwelijke pelotonscommandant sinds de jaren 70. Voor mij is het altijd belangrijk geweest dat je authentiek bent, of je nu man of vrouw bent. Je moet jezelf zijn en laten zien dat je met elkaar iets kunt bereiken. Alleen dan haal je de eindstreep. Met die instelling werkte ik ook als minister van Binnenlandse en Buitenlandse Zaken. Ik heb het altijd belangrijk gevonden om gebruik te maken van de kracht en deskundigheid van mijn team, zoals op het gebied van mensenrechten en de oorlogssituatie in Oekraïne. In je eentje bereik je niks. In 2008 werd ik als pelotonscommandant leidinggevende van een groep militairen en uitgezonden naar Tarin Kowt in Uruzgan. Dáár heb ik vooral meegekregen wat er gebeurt met een samenleving als er geen veiligheid meer is en ouders geen toekomst zien voor hun kinderen.

Veteraan en oud-minister van Binnen- en Buitenlandse Zaken Hanke Bruins Slot (1977) ging op missie in Uruzgan en pakte als minister van beide ministeries problemen aan door samen te werken. “Alleen dan haal je de eindstreep.”

Meisjes konden niet naar school en er was een slechte gezondheidszorg. Omdat we veiligheid brachten, konden we schooltjes voor meisjes realiseren en werd de gezondheidszorg beter. Of ik me onveilig heb gevoeld? Als militair werk je in risicovolle situaties. Daar ben je juist voor opgeleid. De Taliban hebben de macht overgenomen. Maar tijdens mijn uitzending hebben we als

militairen samen met diplomaten en ontwikkelingsorganisaties voor meisjes en vrouwen het verschil kunnen maken. Dat blijft voor mij waarde houden. Eenmaal terug in Nederland, realiseerde ik me heel erg dat we zuinig moeten zijn op wat we hier hebben. Natuurlijk kun je Nederland en Afghanistan niet met elkaar vergelijken. Maar het samen

inzetten om het goed te houden in ons land, met een goede ouderenzorg en te zorgen dat kinderen kansen krijgen, is essentieel. En we moeten zuinig zijn op onze democratie. Tijdens mijn uitzending, en ook als minister, heb ik gezien dat er genoeg landen zijn die geen democratie hebben. Terwijl ze dat tien of twintig jaar geleden nog wel kenden. Een zorgelijke ontwikkeling, die ten koste gaat van veiligheid, vrijheid en kansen voor mensen. De kracht van de samenleving wordt mede bepaald door mensen, die zélf actie ondernemen. Verantwoordelijkheid nemen kreeg ik vanuit huis mee. Mijn ouders benadrukten altijd dat het ook om de ander gaat. Onze samenleving is krachtig! Nederland kent zoveel vrijwilligers. Dat zie je nergens anders. Ik zie wel dat we veel meer dan vroeger in onze eigen bubbel leven. Daar maak ik me wel zorgen over. Het is belangrijk om ook andere mensen tegen te komen. Ik ben een pleitbezorger van een jaar maatschappelijke dienst bij Defensie of in de zorg. Zo leren jongeren met verschillende achtergronden elkaar kennen en krijg je begrip voor elkaar. Voor mij blijft een bijdrage kunnen leveren aan de samenleving een must.” ■

‘Ik probeer te kijken naar wat wél mogelijk is’